

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

МАУП

Кафедра філософії та суспільних дисциплін

Затверджую:

Директор ННПСН

Т. В. Нич

“31” серпня 2022 р.

Схвалено на засіданні кафедри

філософії та суспільних дисциплін

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри *Т. В. Нич*

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика та естетика

спеціальності: загальноакадемічна дисципліна
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня перший (бакалаврський)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: _____
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації: _____
(за наявності) (назва спеціалізації)

Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни:

Н.Д. Пальм , кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін

Викладач:

Н.Д. Пальм, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

Протокол від 29 серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри Т.В.Нич
(підпис)

Робочу програму перевірено

31 .серпня . 2022 р.

Заступник директора Т.В. Нич
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>«Етика та естетика»</i>		
Курс	2	2
Семестр	4	4
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	42	4
Модульний контроль		
Семестровий контроль		
Самостійна робота	48	86
Форма семестрового контролю	<i>залік</i>	<i>залік</i>

2. Статус дисципліни: *вибіркова*

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Етика та естетика»* є сприяння розвитку духовно - морального світу студентів шляхом вивчення скарбниці загальнолюдської мудрості. Вивчення цієї дисципліни надає студентам можливість з'ясувати соціокультурні детермінанти, що обумовлюють процес пізнання, розуміти логіку пізнавального процесу, його стадійність, самостійно отримувати та формувати нові знання з використанням відповідної методології.

Основними завданнями вивчення дисципліни *«Етика та естетика»* є:

- формування у студентів знань про найскладнішу частину практичної філософії у всіх її історичних формах і проявах;
- відповідно до вимог професійної наукової діяльності, дисципліна дає студентам інформаційне середовище для формування моральної культури особистості, формує у майбутнього фахівця потребу у свідомому відповідальному продумуванні, виваженості й оцінці своїх і чужих вчинків, дає поштовх до моральної рефлексії, до вироблення навичок самодисципліни і контролю, сприяє становленню позитивних життєвих установок;
- засвоєння необхідних знань щодо світоглядних орієнтирів особистості, фундаменту її творчих установок на відображення та удосконалювання світу відповідно вищим гуманістичним ідеалам;
- формування та вдосконалення розуміння студентами закономірності існування та особливостей функціонування моралі в сучасному суспільстві.
- вивчити, проаналізувати й узагальнити досвід соціальної роботи недержавних організацій.

4. Компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

Після вивчення курсу студенти будуть:

- знати основні поняття моралі; специфіку етики та естетики як предмету філософського аналізу; основні проблеми, напрями та традиції теорії естетичного та етичного пізнання, висвітлені в історії практичної філософії; сутність та специфіку головних категорій етики та естетики; основну проблематику цих розділів філософської науки; особливості та шляхи становлення соціально-гуманітарного пізнання у цілому.

Загальні компетентності:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.
- Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність працювати в команді та автономно.

5. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. «Розвиток етики і естетики від Античності до Відродження»							
Тема 1. Предмет та завдання курсу.	10	2					8
Тема 2. Етика і естетика Античності.	10	4	2				4
Тема 3. Етика та естетика Середньовіччя. Етична	10	4	2				4

доктрина християнства. Символізм християнського мистецтва.							
Тема 4. Естетика і етика доби Відродження. Гуманізм.	10	2	2				6
Модульний контроль							
Разом	40	12	6				22
Змістовий модуль 2. «Етичні та естетичні вчення від Нового часу до сучасності».							
Тема 5. Етика і естетика доби Просвітництва. Бароко і класицизм.	10	2	1				7
Тема 6. Етичні та естетичні концепції представників класичної німецької філософії: Кант, Фіхте, Шеллінг, Гегель.	10	4	1				5
Тема 7. Естетика романтизму: заперечення нормативності.	10	4	2				4
Тема 8. Антинормативні зрушення в етиці: Маркс і Ніцше.	10	2	2				6
Тема 9. Етика та естетика в філософії постмодернізму.	10	4	2				4
Модульний контроль							
Разом	50	16	8				26
Усього	90	28	14				48

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	

Змістовий модуль 1. «Розвиток етики і естетики від Античності до Відродження»							
Тема 1. Предмет і завдання курсу.	10	1					9
Тема 2. Етика і естетика Античності.	10	1					9
Тема 3. Етика та естетика середньовіччя. Етична доктрина християнства. Символізм християнського мистецтва.	10						10
Тема 4. Естетика і етика доби Відродження. Гуманізм.	10						10
Модульний контроль							
Разом	40	2					38
Змістовий модуль 2. «Етичні та естетичні вчення від Нового часу до сучасності».							
Тема 5. Етика і естетика доби Просвітництва. Бароко і класицизм.	10						7
Тема 6. Етичні та естетичні концепції представників класичної німецької філософії: Кант, Фіхте, Шеллінг, Гегель.	10	1					5
Тема 7. Естетика романтизму: заперечення нормативності.	10						4
Тема 8. Антинормативні зрушення в етиці: Маркс і Ніцше.	10						6
Тема 9. Етика та естетика в філософії постмодернізму.	10	1					4
Модульний контроль							
Разом	50	2					48
Усього	90	4					86

6. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

«Розвиток етики і естетики від Античності до Відродження»

Тема 1. Предмет і завдання курсу

Етика і естетика як розділи філософії і гуманітарні (людинознавчі) науки. Генеза та історична еволюція термінів “етика”, “мораль”, “естетика”. Етика як філософія життя. Категорія щастя в системі етичних категорій. Категорія “прекрасне” як одна з центральних категорій естетики. Єдність істини, добра і краси як чинник, що уможливлює поєднання етики і естетики в єдиний курс.

Література [2; 5; 8; 16; 24; 28; 32; 37; 43; 45]

Тема 2. Етика і естетика Античності.

Космоцентризм як загальна характеристика античної культури. Вчення і доля Сократа (Платон “Апологія Сократа”). Етичний раціоналізм — тотожність добродетності й знання. Полісний устрій життя й ідеали колективізму. Етична проблематика в діалогах Платона “Протагор”, “Горгій”. Естетика Платона: діалоги “Гіппій Більший”, “Бенкет”. Етика софістів.

Становлення етики як окремої науки. “Нікомахова етика” Арістотеля. Щастя як найвище благо. Добродетельність як середина. Гармонія щастя і добродетності в етиці Арістотеля. Естетика Арістотеля: мистецтво як наслідування природи. Мімесис.

Два напрями в етиці після Арістотеля:

- добродетельність як засіб досягнення щастя - епікурейсько-евдемоністична традиція (життя і твори Епікура);
- щастя як наслідок добродетельності - стоїчна традиція (Зенон з Кітіона, Сенека, Епіктет, Марк Аврелій).

Література [2; 3; 8; 15; 21; 22; 34; 36; 37; 40]

Тема 3. Етика і естетика Середньовіччя. Етична доктрина християнства. Символізм християнського мистецтва

Теоцентризм середньовіччя: християнство як ідейна основа середньовічної культури. Символ і життєподібність: міметична естетика античності й символізм християнського мистецтва. Готичний собор і “Божественна комедія” (“Divina Commedia”) Данте Аліг’єрі. Августин Аврелій про природу і завдання мистецтва: прекрасне як втілення Бога.

Етика свободи (античність) і етика любові (християнство). Моральність християнства: заповіді Мойсея і етика Ісуса Христа (Нагорна проповідь). Євангельські притчі та їх інтерпретація.

Література [1; 3; 7; 22; 26–28; 30; 31; 34]

Тема 4. Естетика і етика доби Відродження. Гуманізм.

Антропоцентризм - принцип культури Відродження (Піко делла Мірандола “Про гідність людини”). Гуманізм і studia humanitatis. Титанізм творчих геніїв доби Відродження. Зворотний бік титанізму (О. Лосєв “Естетика Відродження”). Роль античної естетики у становленні естетичної системи Ренесансу: неоплатонізм. Живопис як найвища наука. “Книга про живопис” Леонардо да Вінчі. Відродження як синтез (діалог) античності і християнства (Л. Баткін).

Ренесанс і Реформація. Протестантська етика: ставлення людини до Бога. Праця як аскеза. Реформація і раціоналізація духовного життя Європи.

Література [3; 4; 8; 10; 13; 15; 17; 18; 22; 30; 34; 42]

Змістовий модуль 2.

«Етичні та естетичні вчення від Нового часу до сучасності».

Тема 5. Етика і естетика доби Просвітництва. Бароко і класицизм.

Раціоналістична філософія Декарта (картезіанство): розум як основа духовного життя особистості. Розум і пристрасть - конфліктні начала людської природи.

Протистояння і взаємодія двох провідних художніх стилів XVII ст.: класицизм і бароко. Французький класицизм XVII ст. Конфлікт обов'язку і почуття як рушійна сила класицистичної трагедії (Корнель, Расін). Французькі моралісти XVII ст. (Ларошфуко, Лабрюйєр, Паскаль) про двоїсту природу людини. Античність як естетичний ідеал класицизму: “Наука поезії” Горация і “Мистецтво поетичне” Буало. Нормативність естетики класицизму. Ієрархія мистецтв у художній системі класицизму: поезія - найвище мистецтво.

Естетика бароко. Контрреформація - світоглядна основа мистецтва бароко. Творчий доробок провідного теоретика бароко Тезауро: “зв'язок далеких ідей” (кончетто) і метафора як основи образності бароко.

Література [3; 5; 9; 11; 17–19; 22; 28; 29; 39]

Тема 6. Етичні та естетичні концепції представників класичної німецької філософії.

Етика і естетика І. Канта (“Критика практичного розуму”, 1788 р., “Критика здатності судити”, 1790 р.). Теорія мистецтва і теорія естетичного виховання Ф. Шіллера. Художній символ у філософії мистецтва Ф. Шеллінга.

Мистецтво як вищий прояв творчих зусиль природи. Гегель про природу та історичний розвиток мистецтва.

Література [8; 15; 17; 23-25; 28; 35; 37; 41]

Тема 7. Естетика романтизму: заперечення нормативності.

Заперечення нормативності в етиці й естетиці. Особистість митця і сутність мистецтва. Культ генія.

Характерні риси романтизму. Ірраціоналізм і культ почуття, песимізм, “естетичність” (мистецтво, а не наука - головний засіб осягнення світу), розбіжність ідеалу і реальної дійсності, ідеалістичне “подвоєння” світу, унікальна особистість як мікрокосм (“безодня душі”), синтез мистецтв, свобода творчості, естетична цінність новації, історизм і проблема народності (національна специфіка мистецтва).

Іронія як втілення єдності протилежностей. Ієрархія мистецтв в художній системі романтизму. Музика - “небо над усіма мистецтвами”. Романтизм в опозиції класицизму.

Література [8; 11; 12; 14; 15; 17; 24; 35; 37; 41]

Тема 8. Антинормативні зрушення в етиці. Маркс і Ніцше

Марксизм як етика масової революційної дії. Концепція людського буття як практики. “Людина є те, що вона робить” (Гегель). Проблема перетворення (а не пояснення) світу — суспільного устрою, в межах якого “вільний розвиток кожного є умовою вільного розвитку всіх”.

Неметафізична антиспекулятивна етика: Шопенгауер, Кіркгор, Ніцше. Одиначність і неповторність людського існування як філософська основа етики. Етика Ніцше як критика традиційної християнської моралі; розрив із класичною традицією.

Література [5; 6; 13–15; 17; 29; 34; 43; 45; 49]

Тема 9. Етика і естетика у філософії постмодернізму

Заперечення принципу центрації (плюралізм) як філософська основа постмодернізму. Діалогізм (М. Бахтін) як принцип культури постмодернізму. Екзистенціальна естетика Ж. П. Сартра і А. Камю. Структуралізм.

Мистецтво в культурі ХХ ст.: новий спосіб сприйняття світу, антиутопічність постмодернізму, іронія, цитатність (колаж як художній метод). Культура як гра (Й. Хейзінга “Номо Ludens”, Г. Гессе “Гра в бісер”).

Література [5; 6; 8; 11; 22; 28; 29; 33; 34; 36–38; 46; 49]

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 1. Етика і естетика Античності.

1. Загальна характеристика античної культури.
2. Етичний раціоналізм Сократа.
3. Етична проблематика в діалогах Платона.
4. Етичні та естетичні концепції Арістотеля.
5. Епікуреїзм і стоїцизм.

Література [2; 3; 8; 15; 21; 22; 34; 36; 37; 40]

Заняття 2. Етика і естетика Середньовіччя.

1. Загальна характеристика Середньовічної культури.
2. Етична доктрина християнства.
3. Символізм християнського мистецтва.

Література [1; 3; 7; 22; 26–28; 30; 31; 34]

Заняття 3. Естетика і етика доби Відродження. Гуманізм.

1. Антропоцентризм і гуманізм культури Відродження.
2. Естетика доби Відродження. Живопис.
3. Ренесанс і Реформація. Протестантська етика.

Література [3; 4; 8; 10; 13; 15; 17; 18; 22; 30; 34; 42]

Заняття 4. Етика і естетика доби Просвітництва. Бароко і класицизм. Німецька класична філософія.

1. Основні ідеї доби Просвітництва.
2. Французький класицизм XVII ст. Етичний і естетичний ідеал класицизму.
3. Естетика бароко.
4. Етика і естетика І. Канта.
5. Художній символ у філософії мистецтва Ф. Шеллінга.

Література [3; 5; 9; 11; 17–19; 22; 28; 29; 39]

Заняття 5. Естетика романтизму: заперечення нормативності.

1. Характерні риси романтизму.
2. Особистість митця і сутність мистецтва. Культ генія.
3. Іронія як втілення єдності протилежностей.

4. Опозиція романтизму і класицизму.

Література [8; 11; 12; 14; 15; 17; 24; 35; 37; 41]

Заняття 6. Антинормативні зрушення в етиці. Маркс і Ніцше.

1. Марксизм як етика революційного перетворення.
2. Етика філософії ірраціоналізму. А. Шопенгауер.
3. Етика Ніцше як критика традиційної християнської моралі

Література [5; 6; 13–15; 17; 29; 34; 43; 45; 49]

Заняття 7. Етика і естетика у філософії постмодернізму.

1. Плюралізм як філософська основа постмодернізму.
2. Структуралізм і постструктуралізм.
3. Екзистенціальна естетика Ж. П. Сартра і А. Камю.
4. Мистецтво в культурі ХХ ст.: антиутопічність, іронія, цитатність.
5. Культура як гра (Й. Хейзінга “Homo Ludens”, Г. Гессе “Гра в бісер”).

Література [5; 6; 8; 11; 22; 28; 29; 33; 34; 36–38; 46; 49]

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	6	6	8	8
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	5	3	15	4	20
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	10	1	10	2	20
Виконання модульної роботи	10	1	10	1	10
Виконання ІНДЗ					
Разом			44		62
Максимальна кількість балів:					106
106:100=1,06. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,06 = загальна кількість					

балів.

7.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота 1 (обсяг 10 годин).

Підготувати доповідь (на власний вибір) про одного з діячів культури Відродження.

Самостійна робота 2 (обсяг 20 годин).

Характерні риси	Представники	Твори мистецтва

Скласти таблицю на тему: *«Постмодернізм: характерні риси, представники, твори мистецтва»*.

Самостійна робота 3 (обсяг 18 годин).

Підготувати доповідь про один із стилів (напрямів) мистецтва:

- візантійський стиль
- романський стиль
- готичний стиль
- бароко
- рококо
- ампір
- класицизм
- модерн
- футуризм
- романтизм
- символізм
- сюрреалізм
- абстракціонізм
- імпресіонізм

Критерії оцінювання:

- змістовність – 8 балів
- відповідність темі та стилю оформлення – 2 бал.

7.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 20 питань.

Види тестових завдань:

- Із вибором однієї правильної відповіді;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- Завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;

Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання:

- виконання тестових завдань – максимум 10 балів.

Орієнтовний перелік тем контрольних робіт для студентів заочної форми:

1. Уявлення про прекрасне в історії естетики.
2. Комічне як естетична категорія.
3. Про природу гумору.
4. Мода як феномен культури.
5. Етика Г. С. Сковороди.
6. Аполонічне та діонісійське начала в мистецтві та історії культури.
7. Етика Ф. Ніцше.
8. Іронія як естетична категорія.
9. І. Кант про природу генія.
10. Категорія щастя в етиці Арістотеля: блаженство споглядання.
11. Стоїцизм і епікуреїзм: дві концепції щастя.
12. Етика та естетика Канта.
13. Вчення і доля Сократа (“Сократ – утілена філософія”. К. Маркс).
14. Естетика Платона (діалоги “Гіппій Більший”, “Бенкет”).
15. “Нікомахова етика” Арістотеля.
16. Етика християнства (Нагорна проповідь).
17. Життя Ісуса Христа як утілення християнського етичного ідеалу.
18. Етика Шопенгауера (“Світ як воля і уявлення”).
19. Естетика Гегеля.
20. Естетика класицизму.
21. Естетика бароко.
22. Проблема самогубства в античній і християнській етиці.
23. Етика Сенеки (“Моральні листи до Луцилія”).
24. Паскаль про природу людини (“ Мислі”).
25. Етика Монтеня.
26. Протестантська етика (М.Вебер. Протестантська етика і дух капіталізму.)
27. Теорія естетичного виховання Ф. Шіллера.
28. Філософія мистецтва Ф. Шеллінга.

29. Концепція синтезу мистецтв у естетиці романтизму.
30. Кіркегор як теоретик мистецтва. (П.П.Гайденко. Трагедія естетизму.)

Студент повинен виконати контрольну роботу, яка є складовою навчального процесу й активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи – поглибити та систематизувати здобуті в процесі вивчення курсу теоретичні знання, сформувані вміння самостійно працювати з навчальною, спеціалізованою літературою, застосовувати теоретичні знання і набуті навички на практиці.

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та стилю оформлення – 2 бали

7.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік

7.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Яку роль у становленні науки естетики відіграв німецький мислитель Олександр-Готліб Баумгартен?
2. Як піфагорійці розуміли гармонію?
3. Значення понять “мімесис”, “калокагатія”, “катарсис”.
4. Роль категорії “міра” в античній естетиці.
5. Як античне поняття прекрасного пов’язане з ідеєю “золотого перерізу”?
6. Прокоментуйте вислів Августина Аврелія: “Немає нікого, хто б до нас, християн, був ближче, ніж платоніки”.
7. Вплив теології на формування середньовічної естетики.
8. Як ви розумієте тезу про канонічність і символізм середньовічного мистецтва?
9. Роль поняття “світло” в середньовічній естетиці.
10. Назвіть найкрасивіший (на Ваш погляд) вірш. Вибір обґрунтуйте.
11. Що означає *studia humanitatis*?
12. Особливість ренесансного гуманізму.
13. Що таке лінійна перспектива?
14. Особливість північного відродження.
15. Прокоментуйте вислів І. Канта про те, що Просвітництво - це здатність користуватися власним розумом.
16. Зв’язок раціоналізму (картезіанства) як філософської течії з класицизмом як естетичною доктриною.
17. Основні ідеї трактату Буало “Мистецтво поетичне”.
18. Особливість кантівського розуміння природи генія.
19. Відмінність понять “мета” і “ідеал”.
20. Значення термінів “символ”, “алегорія”, “метафора”.
21. Що означає теза “свобода - це відповідальність”?
22. Роль художньої критики в художньому житті суспільства.

23. Що означає теза “мистецтво - це інтерпретація”?
24. Як співвідносяться національне і загальнолюдське в мистецтві? Обґрунтуйте свою думку, проаналізувавши конкретний твір.
25. Наведіть зразки нереалістичного мистецтва (абстракціонізм, експресіонізм, сюрреалізм). Обґрунтуйте власне ставлення до них.
26. Естетика Романтизму: загальна характеристика.
27. Синтез мистецтв у художній системі романтизму.
28. Романтизм в опозиції класицизму.
29. Передромантизм: творчість Руссо, готичний роман, Sturm und Drang.
30. Європейська лірична поезія доби романтизму.
31. Мистецтво поезії: мета й художні засоби з погляду класицистів і романтиків.
32. Романтична іронія.
33. Чому середньовічну скульптуру і архітектуру називають “Біблією в камені”?
34. Естетичний ідеал середньовічного лицарства.
35. Гуманізм як принцип культури Відродження.
36. Зворотний бік ренесансного титанізму (О. Лосєв “Естетика Відродження”).
37. Доба Ренесансу: уявлення про ідеальну людину (Б. Кастільоне “Книга придворного”).
38. Ренесансний антропоцентризм (Піко делла Мірандола “Про гідність людини”).
39. Християнство очима романтика (Шатобріан “Геній християнства”).
40. Італійське Відродження: портретний живопис як втілення гуманістичного ідеалу.
41. Естетика Леонардо да Вінчі: “живопис є наука” (Леонардо да Вінчі “Книга про живопис”).
42. Ренесансний універсалізм: життя і творчість Леонардо да Вінчі.
43. Що символізує “вертикалізм” готичної архітектури?
44. Вплив Реформації на виникнення стилю бароко.
45. Як пов’язані раціоналізм філософії Декарта і художні особливості французького класицизму?
46. Естетика французького класицизму.
47. Етичний ідеал Жана Расіна (трагедія “Андромаха”).
48. Художні особливості мистецтва Північного Відродження (Нідерланди, Німеччина, Франція).
49. Риси стилю бароко: загальна характеристика.
50. Синтез мистецтв у художній системі бароко.
51. Архітектура італійського бароко (Берніні, Борроміні).
52. Е. Тезауро - провідний теоретик бароко.
53. Французький класицизм XVII ст.: загальна характеристика.
54. Французькі моралісти XVII ст.: Ларошфуко, Лабрюйєр, Паскаль.
55. Етика Спінози.

56. Етика і естетика французьких просвітників-енциклопедистів: загальна характеристика.
57. Етика протестантизму.
58. Чому етику доби античності можна назвати “етикою свободи”, а християнську етику - “етикою любові”? Поясніть відмінність етичних доктрин, аналізуючи проблему самогубства.
59. Жанр опери як зразок синтезу мистецтв в естетиці романтизму.
60. Естетика Ф. Шеллінга.

7.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Етика та естетика: навчальний посібник для семінарських занять та самостійної роботи студентів фармацевтичних факультетів / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, М. О. Мегрелішвілі. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. – 81 с.
2. Малахов В. А. Етика. Курс лекцій: Навч. посібник — 3-те вид. — К.: Либідь, 2001. — 384 с.
3. Левчук Л. Т., Панченко В. І., Оніщенко О. І., Кучерюк Д. Ю. Естетика: Підручник. За заг. ред. Л. Т. Левчук, К.: Центр учбової літератури, 2010.
4. Панченко В.І. Етика. Естетика. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2019.
5. Пальм Н.Д. Этика и эстетика: учебное пособие для студентов всех специальностей и всех форм обучения Харьков: Вид-во ХДУ, 2004 102
6. Пальм Н.Д. Человек в зеркале многовековой культуры: краткий очерк по культурологии. - К.: МАУП, 2016. – 120 с.
7. Пустовит А.В. Этика и эстетика: Наследие Запада. История красоты и добра: Учеб. Пособие. - К.: МАУП, 2006. – 680 с.

Додаткова:

1. *Августин* Аврелий. Исповедь. — М., 1997.
2. *Аристотель*. Сочинения: В 4 т. — М., 1977–1983.
3. *Барг М. А.* Эпохи и идеи. Становление историзма. — М., 1987.
4. *Баткин Л. М.* Итальянское Возрождение. Проблемы и люди. — М., 1995.

5. *Бердяев Н. А.* Смысл истории. — М., 1990.
6. *Бердяев Н. А.* Философия свободы. Смысл творчества. — М., 1989.
7. *Библия.* Книги Священного писания Ветхого и Нового Завета канонические. — Минск, 1993.
8. *Борев Ю. Б.* Эстетика. — М., 1988.
9. *Буало Н.* Поэтическое искусство. — М., 1957.
10. *Вазари Дж.* Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих. — М., 1971.
11. *Валери П.* Об искусстве. — М., 1993.
12. *Ванслов В. В.* Эстетика романтизма. — М., 1966.
13. *Вебер М.* Протестантська етика і дух капіталізму. — К., 1994.
14. *Гайденко П. П.* Трагедия эстетизма. — М., 1970.
15. *Гегель Г. В. Ф.* Эстетика: В 4 т. — М., 1968–1973.
16. *Гейзенберг В.* Смысл и значение красоты в точных науках // Вопр. философии. — 1979. — № 12.
17. *Гейзинга Й.* Homo Ludens. — К., 1994.
18. *Гнедич П. П.* Всемирная история искусств. — Л., 1996.
19. *Голенищев-Кутузов И.* Буало барокко // Романские литературы. — М., 1976.
20. *Гончаренко Н.* Гений в искусстве и науке. — М., 1991.
21. *Гораций, Квинт Флакк.* Собрание сочинений. — СПб., 1993.
22. *Гриненко Г. В.* Хрестоматия по истории мировой культуры. — М., 1998.
23. *Гулыга А. В.* Немецкая классическая философия. — М., 1984.
24. *Гулыга А. В.* Принципы эстетики. — М., 1987.
25. *Гулыга А. В.* Эстетика Канта // И. Кант. Критика способности суждения. — М., 1994.
26. *Гуревич А. Я.* Категории средневековой культуры. — М., 1984.
27. *Гуревич А. Я.* Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства. — М., 1990.
28. *Гусейнов А. А., Апресян Р. Г.* Этика. — М., 1998.
29. *Гусейнов А. А., Иррлитц Г.* Краткая история этики. — М., 1989.
30. *Данилова И. Е.* Искусство средних веков и Возрождения. — М., 1984.
31. *Даниэль С. М.* Искусство видеть. — Л., 1990.
32. *Эстетика* / За ред. Л. Левчук. — К., 1997.
33. *Золотухина-Аболина Е. В.* Курс лекций по этике. — Ростов н/Д, 1999.
34. *История европейской культуры* / Авт.-сост. А. В. Пустовит. — К., 2002.
35. *Кант И.* Критика способности суждения. — М., 1994.
36. *Красота человека в искусстве* / Авт. текста и сост. альбома И. А. Кузнецова. — М., 1969.
37. *Кривицун О. А.* Эстетика. — М., 1998.
38. *Левчук Л.* Західноєвропейська естетика ХХ століття. — К., 1997.
39. *Лессинг Г. Э.* Лаокоон. — М., 1987.
40. *Лосев А. Ф.* История античной эстетики. Софисты. Сократ. Платон. — М., 1969.
41. *Лосев А., Шестаков В.* История эстетических категорий. — М., 1966.

42. Лосев А. Ф. Эстетика Возрождения. — М., 1978.
43. Малахов В. А. Этика. — К., 1996.
44. Платон. Собрание сочинений: В 4 т. — М., 1980.
45. Фромм Э. Психоанализ и этика. — М., 1993.
46. Фромм Э. Искусство любить. — М., 2001.
47. Шеллинг Ф. Философия искусства. — М., 1966.
48. Этика: Учебник / Под общ. ред. А. А. Гусейнова, Е. Л. Дубко. — М., 2000.
49. Cools, Guy, & Gielen, Pascal. The Ethics of Art. - Valiz: Amsterdam, 2014.
50. Lafollette, Hugh [ed.]. Ethics in Practice: An Anthology. - Oxford: Wiley Blackwell, 2014.
51. Lyotard, Jean-François. Writings on Contemporary Art and Artists. - Leuven: Leuven University Press, 2013.
52. Perniola, Mario. 20th Century Aesthetics. Towards A Theory of Feeling. - London, New Delhi, New York, Sydney: Bloomsbury, 2013.
53. Skorin-Kapov, Jadranka. The Intertwining of Aesthetics and Ethics: Exceeding of Expectations, Ecstasy, Sublimity. - Lexington Books, 2016.